No. 38. Dingsdag, | A°. 1848. 28 Maart.

SURINAAMSCHE COURANT EN GOUVERNEMENTS ADVERTENTIE BLAD.

Gouvernements - Secretarie.

PARAMARIBO, *den 24 Maart* 1848.

Bij Gouvernements-resolutie van den 22sten dezer maand No. 406, is de Directeur van 's Lands Grond *Boniface* H. SCHENKEL al *hulp-Ambtenaar* toegevoegd aan het Bureau van den Procureur Generaal; en zulks vooral tot het doen van Schouwingen, Opnemingen enz. bij de Administrative Policie.

De Gouvernements-Secretaris,
J. Æ. LISMAN.

Gouvernements-Secretarie.

PARAMARIBO, *den 24 Maart* 1848.

(7075) Alzoo de Administrateuren der Plantagie *Groot Marseille*, zich bij rekeste aan het Gouvernement hebben geadresseerd, met verzoek om, het Slavenmeisje *Menneo*, van den naam van dat Effect af- op dien van H. C. VAN KOENE voor den *vrijdom* over te doen schrijven.

Zoo worden degenen, die vermeenen mogten redenen van oppositie daartegen te hebben, in de gelegenheid gesteld, om binnen den tijd van *veertien* dagen na de dagteekening dezer, van hun vermeend regt of pretentie aanteekening ter Gouvernements-Secretarie te doen.

De Gouvernements-Secretaris,
J. Æ. LISMAN.

Gouvernements-Secretarie.

PARAMARIBO, *den 27 Maart* 1848.

Bij Gouvernements-resolutie van den 25sten dezer maand No. 419, is de Heer ANDRIES DE RANDAMIE benoemd tot *Exploicteur bij het Geregtshof te* Suriname.

De Gouvernements-Secretaris,
J. Æ. LISMAN.

Gouvernements-Secretarie.

PARAMARIBO, *den 27 Maart 1848.*

(7089) Bij Gouvernements-resolutie van den 25sten dezer maand No. 421, is aan HENDRICA ELISABETH WORMERVEER gepermitteerd, om met weglating van haren familienaam van WORMERVEER, dien van MEIJER aantenemen en zich alzoo voortaan te noemen:

HENDRICA ELISABETH MEIJER.

De Gouvernements-Secretaris,
J. Æ. LISMAN.

Gouvernements-Secretarie.

PARAMARIBO, *den 27 Maart* 1848.

(7092) HILLARD BLEIJ heeft op heden aanteekening gedaan van zijn voorgenomen vertrek uit deze Kolonie.

De Gouvernements-Secretaris,
J. Æ. LISMAN.

(6530) Aan het Departement der *Onbeheerde Boedels*, zijn gedevolveerd, de onderstaande Boedels, van:

Van JACOBUS PHILIPPUS ESSER, (overleden den 4den Julij 1846,) den 16den Februarij 1848; RAPHAëL DE PINA, (overleden den 23sten Februarij 1841), den 3den Maart 1848; GEORGE MARTENDALE LECKIE, (overleden den 17den November 1847,) den 7den dito.

En worden mitsdien bij deze alle Crediteuren en Debiteuren derzelver opgeroepen, om aan het Departement voornoemd, van hunne pretentien aanteekening te doen en hunne verschuldigden aan te zuiveren, op poene van verstoken te zijn van alle regt en actie tegen de voormelde Boedels.

Paramaribo, den 27 Maart 1848.

De fungerende Curators,
J. O. N. ENGELBRECHT.
CHs. LIONARONS.

Tweede Advertentie.

[6537] De waarnemende Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, zal op Vrijdag den 31sten Maart 1848, des voormiddags om *half* 9 ure ten overstaan van den Heer Commissaris uit gemeld Hof publiek bij Executie verkoopen:

De Slaven met namen: *Lindoll, Agneba, Eva, Eduard, Elisabeth* of *Didie, Mietje, Emelie, Marigo, Saraatje, Truitje, Marianne, Mina, Catharina* en *Jacques*, aankomende J. P. TAFARES.

De Slaven met namen: *Kaatje, Lucia, Primière* en *Hendrik Gerhardus*, aankomende J. H. REIJEG.

Paramaribo den 27 Maart 1848.

A. DE RANDAMIE.

(7062) De waarnemende Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, zal over *een* jaar en *zes* weken, dag en datum nader te bepalen, publiek bij Executie verkoopen:

Twee derde aandeelen in de Plantaadje *CALEDONIA* cum annexis, gelegen aan de river *beneden Saramacca*, tusschen de Plantaadje *Concordia* en de verlatene Plantaadje *Greenfield*, aankomende FERGUS CARSTAIRS, op den 18den Maart 1848 onder Sequestratie gebragt.

Paramaribo, den 28 Maart 1848.

A. DE RANDAMIE.

STERREKUNDE.

OVERZIGT VAN HET GEHEELE WERELDSTELSEL.

Twee krachten zijn het, die door eenwigdurende onderlinge tegenwerking aan het wereldstelsel duurzaamheid en beweging geven: de middelpuntzoekende of middelpunttrekkende (*centripetaal*) en de middelpuntvliedende (*centrifugaal*) kracht. De algemeene aantrekkingskracht is de magtige band, die het geheel bij een houdt. Wij erkennen deze kracht op onze *Aarde* als zwaarte, door welke elk deeltje van den aardbol naar deszelfs middelpunt wordt getrokken. Maar deze zelfde kracht trekt ook de, door de middelpuntvliedende kracht in beweging gebragte maan aan, en dwingt haar, eene bepaalde baan om den aardbol te beschrijven. Wanneer alleen de aantrekkingskracht der aarde op de maan werkte, zou deze laatste, gelijk een steen uit de lucht, daarop nedervallen; het vliedende vermogen alleen, zoude daarentegen de maan verre in het wereldruim weg drijven. Beide krachten staan derhalve met elkander in een noodzakelijk evenwigt. Op dezelfde wijze worden de vier manen van Jupiter, de zes manen van Uranus, de zeven manen van Saturnus, door hunne hoofdplaneten aangetrokken, kleinere slechts door teruggekaatst zonnelicht schijnende wereldligchamen, (trawanten, wachters, nevenplaneten, satellieten of manen) loopen derhalve in elliptische banen om grootere, insgelijks donkere en slechts door de zon verlichte, centrale ligchamen (Hoofdplaneten) en vormen langs dezen weg afzonderlijke stelsels van wereldligchamen. Welligt zijn er, veel verder dan Uranus, tot aan de grenzen van het naaste zonnegebied, nog meer zulke hoofdplaneten, die echter te veel verwijderd en evenredig te klein zijn, om met hunne neven-planeten bij ons zigtbaar te kunnen zijn.

Van deze stelsels van den *eersten* rang, zoo als men ze met *Schubert* noemen kan, klimt onze beschouwing nog eenen trap hooger, namelijk tot de stelsels van den *tweeden* rang. Duizenden, welligt millioenen, van *planeten* en *kometen*, loopen om de zon, d. i. om een zelf-lichtend Centraal ligchaam door welks kracht zij aangetrokken worden, en waarvan zij gedeeltelijk licht en warmte ontleenen. Zonder twijfel is elke der talloze vaste sterren, die den hemel bedekken, zulk eene zon en vormt met millioenen van kometen en planeten die zich om haar heen bewegen, een gelijksoortig wereldstelsel als het onze.

Deze stelsels van den tweeden rang verbinden zich met nog hoogeren, of met stelsels van den *derden* rang. Millioenen van *zonnen* bewegen zich, met alle hunne planeten en kometen, in tijdperken, die welligt slechts door *mijriaden van jaren* begroot kunnen worden, om eene *grootere Centraal-zon*, en zoo ontstaan de dubbelde en meervoudige sterren en de sterrenhoopen, uit welke onze Melkweg en waarschijnlijk ook zeer vele Nevelvlekken bestaan. Het middelpunt van dat stelsel, tot hetwelk onze zon behoort, is welligt Sirius, of naar de onderstelling van SCHUBERT, de nevelster in den gordel van Orion. Anderen nemen aan, dat de zonnen van vele zulke stelsels zich ook om een *duister* Centraal-ligchaam of welligt ook slechts om hun gemeenschappelijk *zwaartepunt* bewegen.

Nogmaals duizenden van *Centraalzonnen* benevens de hen omringende mindere zonnen loopen in tijdperken die slechts door billioenen en trillioenen van onze jaren bepaald kunnen worden, om

een *nog hooger* gemeenschappelijk middel of zwaartepunt, en vormen stelsels van den *vierden* rang, van welke datgene, waartoe ons vaste-sterren-sijsteem behoort, ons in de gedaante van den Melkweg omringt, terwijl ook welligt ontelbare nevelvlekken daartoe behooren.

Hier voorzeker, vindt alle verdere, op zinnelijke waarnemingen berustende, voorstelling hare grenspalen. Intusschen is het aan onze verbeeldingskracht niet alleen vergund, maar wij worden ook door de onwederstaanbare voorstelling van de *oneindigheid* der wereldruimte aangespoord, om de schaal verder uittebreiden tot stelsels van den *tienden*, den *honderdsten*, den *duizendsten* rang, tot in het oneindige. Want waar zouden toch wel de grenzen der stelsels van den duizendsten rang kunnen zijn? En wat bestaat er voorbij deze grenzen? De juiste voorstelling van het wereldstelsel is derhalve die van eenen *eindeloozen bol*, waarvan het *middelpunt* overal en de omtrek nergens aanwezig is.

Welk eene rijke stof tot nadenken, tot bewondering en tot aanbidding des Scheppers!

Maar wanneer gij Hem nu tot in de verste ruimten der oneindigheid hebt nagespoord, zijt gij dan nader bij Hem dan te voren? Schijnt Hij u grooter in de magt, met welke Hij aan Melkwegen hunne loopkringen aanwijst, dan in den polsslag van uw hart, hetwelk de bloedkogeltjes door de aderen drijft? Kostte Hem de inrigting van een zonnestelsel meer moeite dan die van het menschelijke oog, waarmede gij zijne gewrochten aanschouwen kunt?

Wanneer ook geene andere wetenschap zoo zeer als de sterrekunde, in staat is de *lautdunkendheid* van den mensch te vernederen; wanneer de beschouwing van het groote wereldgebouw ons levendiger dan alle andere overdenkingen doet gevoelen, welk eenen ondergeschikten rol onze planeet met hare mijriade van bewoners in het Heelal speelt, zoo is echter ook geene andere wetenschap zoo geschikt als deze om in den beschaafden mensch een *edel zelfgevoel* op te wekken. Wij kunnen daarom deze onze beschrijving niet waardiger besluiten dan met de volgende woorden van eenen der verdienstelijkste sterrekundigen van onzen tijd, den meergenoemden SCHUBERT: » Wanneer men zich herinnert, van welk een beperkt standpunt de verhevenste ontdekkingen aan den hemel gemaakt werden, op welken kleinen maatstaf de metingen gegrond zijn, waaruit zich het plan en de grootte van het wereldgebouw, en alle wetten der beweging van de wereldligchamen ontwikkeld hebben, dan moet men den menschelijken geest bewonderen. Men beseft zijne hoogere bestemming, en gevoelt dat hoe nederig ook de phijsieke rol zij welke de natuur ons opgelegd heeft, er niettemin een zedelijk verband bestaat, hetwelk ons met het wereld-al vereenigt; en dat geest en hart ons tot eenen verre weg hoogeren rang verheffen kunnen, als dien waartoe ons phijsiek bestaan ons schijnt bestemd te hebben.

WONDEREN DER ELECTRICITEIT.

Uit een der New-Yorksche bladen (de *Herald for Europe*) ontleenen wij het volgende uittreksel:

»Laat ons thans eens overwegen, wat de electriciteit gedaan heeft, en wat zij nog bestemd is te verrigten.

»Nog weinge jaren is het geleden, toen onze beroemde landgenoot, Professor *Morse*, ontdekte, hoe zij gesehikt is, om ook tusschen de afgelegenste punten, als middel van mededeeling der gedachten te dienen; en op dit oogenblik zijn er in de Vereenigde Staten en in Kanada, reeds meer dan zeven duizend (Eng.) mijlen telegraaf-linie in werking of in aanleg. Onlangs zijn er zulke lijnen gelegd, loopende van Portland, in den staat Maine, naar Fredrichsburg in Virginie, en binnen eene week of twee zullen zij tot naar Richmond in werking zijn. Westwaarts is er eene lijn naar Wheeling in werking en in zeer korten tijd zal zij voortgezet zijn naar Cincinnati, in den Staat Ohio. In de maand Augustus zal eene lijn tusschen Mobile en Nieuw-Orleans voltooid zijn, een afstand van honderd en vijftig (Eng.) mijlen. Wanneer die linie voltooid zal zijn, zullen wij op minder dan drie of vier dagen afstands van laatstgemelde stad zijn, en door middel van den telegraaf en onze overland-expresse zullen wij het nieuws van daar vier dagen vroeger ontvangen, dan met den post. Met den aanleg eener lijn tusschen Portland en Halifax is men op het punt om te beginnen, en zij zal waarschijnlijk in het volgend jaar, misschien vroeger nog, voltooid zijn; door middel van deze lijn zullen de prijzen der vreemde markten door geheel het land bekend kunnen worden, weinige minuten na de aankomst der Engelsche Cunard stoomschepen, zullende alzoo Nieuw-York, Boston, ja de uiterste wester- en zuiderdeelen der Unie, zich op den afstand van minder dan negen of tien dagen van Engeland gebragt zien.

» Dit zijn de wonderen, die de telegraaf bewerken zal, en de voordeelen welke zij aan de Vereenigde Staten zal doen genieten. Zoo niet de daadzaak als het ware tastbaar voor ons lag, zouden wij kunnen denken, dat wij ons aan droombeelden overgaven. Onze oude lieden schudden het hoofd, en weten niet, wat zij van zulk eenen staat van zaken zeggen zullen. Zij vegen hunne brillen af en kunnen zich niet tot het begrip brengen, dat zulke wonderdadige gebeurtenissen, als wij verhaald hebben en als die, welke nog binnen kort staan te gebeuren, in hunnen leeftijd hebben kunnen voorvallen, terwijl onze jonge lieden; daarentegen, ze met geestdrift gadeslaan en het gewigt daarvan ten volle waarderen.

» Met het magnetismus te land en de stoomvaart ter zee hebben wij de daadzaak voor ons, dat binnen een klein getal van jaren de wereld een' onmetelijken vooruitgang in beschaving en wetenschap gedaan heeft. De aarde en de hemelen zelven zijn aan 's menschen oogmerken dienstbaar gemaakt; en zoo al de Vereenigde Staten meer in het bijzonder daarvan de vruchten plukken, zoo hebben wij ook den trotschen troost, dat wij zulks aan de schranderheid en kunde onzer eigen zonen verschuldigd zijn. De namen van *Fulton* en van *Morse* verdienen in gedachtenis te blijven, zoolang de wereld hare tegenwoordige gedaante behouden zal. Houdt zij op rond te zijn, alsdan — ja, wat?';

EENE EDELE DAAD VAN SANTA-ANNA.

Het officiëel blad, *de Diaro* van Mexico verhaalt een trek van *Santa-Anna* die eene plaats verdient naast de edelste voorbeelden van grootmoedigheid der oudheid.

Na het gebeurde van den 20sten Augustus verlieten de Mexicaansche troepen de brug van Chuschusco, om op Candelaria terug te trekken. Te midden der verwarring werpen een Amerikaansch kapitein en vier dragonders zich midden in eene Mexicaansche colonne en het was eerst bij de aankomst te Candelaria dat men hen gewaar werd. Er werd onmiddelijk op hen geschoten, het paard van den kapitein stortte neder en nog ter naauwernood was de kapitein weder op de *been*, of hij zag zich omringd van eenen drom Mexicanen, die zich gereed maakte hem te slagten, toen de president *Santa-Anna* op het punt verscheen en gelastte, dat men zich vergenoegen zou met hem te ontwapenen.

Na de posten geïnspecteerd te hebben, kwam *Santa-Anna* bij den krijgsgevangene terug. Uwe Excellentie, sprak alstoen een der officieren, dien man kan het leven niet geschonken worden, want hij zelf erkent, hier met geen ander doel gekomen te zijn, dan dat van u het leven te benemen; hij zegt, dat, bewust dat Uwe Excellentie zich bij deze colonne bevond, hij, met de vier soldaten, die hem gevolgd zijn, het vast besluit genomen had, tot u door te dringen en u van het leven te berooven, daar hij zulks beschouwde als het roemrijkste feit, dat zij bedrijven konden, vooral, indien zij zelven er den dood bij vonden.

Nu meer dan ooit, riep *Santa Anna*, door zoo veel moed getroffen, uit, verbied ik dat hem eenig letsel worde gedaan. Hij is onze krijgsgevangene; wee hem, die de hand aan hem zou durven slaan; had ik vele officieren, die zich met hem gelijk zouden kunnen stellen, zoo zou *Scott* ons niet zoo nabij wezen.

Ten einde den gevangene des te meer aan alle gevaar te onttrekken, heeft hij hem door den jeugdigen *Augustijn Fordello* naar Mixico doen begeleiden.

(*Amst. Ct.*)

PRODUCTEN HANDEL.

KASOEN: De 25 ▭ balen van Plantaadje *Sarah*, door Sequesters aangeboden, zijn toegewezen geworden à 23 cts.

SCHEEPVAART.

BINNENGEKOMEN.

Den 26sten dezer, de Koloniale Gouvernements-Schoener *Henriette Elisabeth*, Kapitein J. F. Meijer, van Coppename en Saramacca, geladen met 85 Balken *Bolletrie*, *Barklak*, *Groenhart* en *Purperhart* voor Gouvernements werken, heeft eene reis van *zeventien* uren van Plantagie *Kent* tot voor *Paramaribo*.

UITGEKLAARD.

Den 21sten, de Nd. Am. Brik *Moxy*, Kapt. H. Bird, naar Boston, lading: 355 vaten Melasse.

Den 22sten, de Nd. Am. Brik *Damerscove*, Kapt. S. G. Brooks, naar St. Martin, lading: 100 kelders Genever.

Den 25sten, de Nederl. Sloep *Fly*, naar Cayenne, lading: 100 kelders Genever uit het Entrepôt, 25 vaten Vleesch, 10 dito Spek, 20 potten Suikerkalk, 2 vaten dito dito, 20 vaten Makreel, 20 dozijn Schoppen, 10 dito Houweelen, 1 kist en 8 dozijn Strooihoeden en 30 m. Sigaren.

Binnengekomen in de rivier *Coppename*, voor 's Lands Etablissement van Houtvelling.

Den 11den dezer, de Eng. Sloep *Mary*, Kapt. H. Terode.

Den 18den, Z. M. Transportschip *Dordrecht*, Kapitein Luitenant ter zee J. T. E. Romer.

UITGEZEILD.

Van het Etablissement voornoemd.

Den 15den, de Eng. Sloep *Mary*, Kapt. H. Torode, naar Demerary, geladen met 15½ vamen Brandhout en een stuk Rondhout lang 25 voeten.

Te Paramaribo bij J. J. ENGELBRECHT.